

65
HU

FACTS

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség

ISSN 1725-7034

A biztonságos és egészséges munkához való jog – tanácsok fiataloknak

Ha a munkahelyen balesetet szenvedsz, vagy egészségkárosodás ér, lehet, hogy egy életen át viselned kell a következményeit. Ez tényleg nem tréfa. Ez a ténylap a jogaidról és a kötelezettségeidről nyújt információt. Azok a veszélyek, amelyekre figyelned kell, külön ténylapon szerepelnek.

Miről van szó?

Az európai statisztikák szerint a 18–24 éves fiatal munkavállalók körében előforduló munkahelyi sérülések aránya 50%-kal magasabb, mint a munkavállalók bármely egyéb korosztályában. Európában évente több százezer fiatal sérül vagy betegszik meg a munkahelyén. Tragikus módon néhányan életüket veszítik, és páran már az első munkanapot sem élik túl. Egyéb foglalkozási betegségek, ill. ártalmak, mint pl. a rák, a hátpanaszok vagy a halláskárosodás, lassan, idővel alakulnak ki. Az ilyen tragédiák nagyrészt megelőzhetők.

Fiatal munkakezdőként, ha fizikailag vagy mentálisan még nem vagy teljesen érett, jobban ki lehetsz téve a kockázatoknak. Ha 18 évesnél fiatalabb vagy, a törvény megtiltja, hogy bizonyos veszélyes munkákat végezzél.

Ezenkívül, mivel számodra új a munka és a munkahely, nem rendelkezel elég munkatapasztalattal, és nem ismered teljesen a munkahelyeden előforduló egészségügyi és biztonsági kockázatokat, illetve azt, hogy mit kell ezzel kapcsolatban tenni a munkaadódnak és neked. A lehetséges kockázatok felismerése, valamint a biztonságos munkavégzés a józan ész mellett odafigyelést, képzést és tapasztalatot igényel. Jogod van rákérdezni olyan dolgokra, amelyek nem tűnnek biztonságosnak, akkor is, ha nem mersz szólni, vagy ugyanúgy dolgozni tovább, mert a munkaadódnak és a munkatársaidnak be akarod bizonyítani, hogy bátor vagy.

Csak statisztika?

Egy 17 éves fiatal lány, aki a szünidőben egy pékségben dolgozott, ujjának egy részét elveszítette egy sütőipari gép által. Még csak egy órája dolgozott, amikor a kezét berántotta a gép. A biztonsági berendezés meghibásodását jelentették ugyan, karbantartását azonban nem vették tervbe. A lány nem kapott megfelelő képzést a gépről, és a felügyelője, felettese nem tudta, hogy a lány használja a gépet.

Egy 18 éves, építkezésen dolgozó fiú behalt a sérüléseibe, miután egy daru 750 kg súlyú terhet ejtett rá 5 méter magasból. A fiatal munkavállalóknak nem megfelelően adták ki a munkát, vagy nem részesültek teljes körű képzésben, és a vállalat elmulasztotta a megfelelő biztonsági eljárások betartását.

Fontos dolog

A munkahelyi egészségvédelem és biztonság nem csak unalmas és semmitmondó szabályokról szól. Szerepe, hogy biztonságban és egészségben tartson most, és megvédje jövőbeni egészségedet, hogy később is teljes életet tudjál élni. Nem szabad kockáztatni az életedet és az egészségedet a munkahelyen.

A saját biztonságodon kívül tudnod kell, hogyan végezd a munkádat kollégáid biztonságának kockáztatása nélkül. Képzeld csak el, hogyan éreznéd magad, ha valamelyik kollégáddal valami tragikus történe miattad, még ha az nem is a te hibádból történt.

Ezért ismerned kell a munkahelyi biztonság és egészségvédelem szabályait, tudnod kell, hogy a munkaadódnak és saját magadnak mit kell tennie a védelmed érdekében, valamint ismerned kell a jogaidat.

Főnököd felel a biztonságodért

Minden munkaadó jogi és erkölcsi kötelezettsége, hogy megvédjen téged. Fel kell térképezniük és értékelniük kell a munkahelyen előforduló egészségügyi és biztonsági kockázatokat, és megelőző intézkedéseket kell hozniuk. Veszélynek számít minden, ami betegséget vagy sérülést okozhat. A kockázat a veszély valószínű bekövetkezését jelenti. A legtöbb baleset a kockázatok megfelelő értékelésének és a kockázatok szabályozása megvalósításának az elmulasztásából adódik. Az érintett kérdések közé tartozik a zaj, a vegyi anyagokkal való munkavégzés, az emelés, a képernyő előtti egész napos ülés, valamint a vezetők és munkatársak által alkalmazott durva bánásmód. A munkaadóknak

az is kötelessége, hogy különleges védelemben részesítsék a kockázatoknak különösképpen kitett munkavállalók, így a fiatalok csoportjait. Neked például csak olyan munkát adhatnak, amelyet képességeid alapján el tudsz végezni, valamint meg kell győződniük arról, hogy a munkádat megfelelő módon felügyelik.

Különleges védelem a 18 év alattiak számára

Ha 18 évesnél fiatalabb vagy, különleges védelem vonatkozik rád. Különösen olyan munkát nem végezhet, amely:

- meghaladja fizikai és pszichikai képességeidet;
- veszélyes anyagoknak tesz ki;
- káros sugárzásnak tesz ki;
- extrém hőmérsékletekből, zajból vagy rezgésből eredő egészségügyi kockázatokat rejt;
- balesetet okozhat, mert nincsen tapasztalatod, nem részesültél képzésben, vagy nem hívták fel a figyelmedet a biztonságra.

Kivéve: ha betöltötted a tanköteles kor felső határát; a munka szükséges a szakképzésedhez; szakfelügyelet alatt állsz, és a munkaadó garantálni tudja a védelmedet.

A „Fiatalok munkahelyi védelme” című ténylap részletesebben ismerteti a munkaköri, életkori és munkaidőbeli korlátozásokat, valamint – ha dolgozhatsz annak ellenére, hogy még nem töltötted be a tanköteles kor felső határát – az iskola utáni és a szünidei munkára vonatkozó, kor szerinti szigorú korlátozásokat. Nézz utána a nemzeti jogszabályok konkrét előírásainak!

Legyél naprakész – Ismerd meg a jogaidat

Jogod van:

- tudni, hogy a munkahelyeden milyen veszélyekkel kell számolnod, mit kell tenned biztonságod érdekében, és hogyan kell intézkedned baleset vagy vészhelyzet esetén;
- ezekről a kérdésekről tájékoztatást, eligazítást és képzést kapni, mégpedig a munkádra szabva és ingyenesen;
- ingyen védőeszközöket kapni;
- részt venni kéredezéssel, a nem biztonságos gyakorlatok vagy állapotok jelentésével és a biztonsági ügyekben munkaadóddal folytatott konzultációval.

Ha kétségeid merülnek fel munkád bármelyik aspektusának biztonságosságával és a tőled elvárt feladatokkal kapcsolatban, jogod és egyben kötelességed is, hogy aggályaidra felhívd munkaadód figyelmét. Végül jogodban áll, hogy elutasítsd a nem biztonságos munka elvégzését. Nem kell megtenned semmi veszélyeset csak azért, mert a főnököd kéri, vagy mert mindenki más megteszi.

Legyél naprakész – Cselekedj felelős módon

A biztonság nem csak a munkaadó felelőssége, és a munka nem játék. A törvény előírja, hogy oda kell figyelned magadra és másokra, valamint hogy egészségvédelmi és biztonsági kérdésekben együtt kell működnöd a munkaadóddal. Például:

- követned kell az összes, például a berendezések, felszerelések, biztonsági berendezések és egyéni védőeszközök – pl. kesztyű vagy maszk – használatára vonatkozó biztonsági előírást és képzést; és
- felügyelődnék jelentened kell minden egészségügyi és biztonsági veszélyt.

Segítségkérés

- Beszélj meg a főnököddel a problémát.
- Keresd fel munkavédelmi vagy szakszervezeti képviselődet (ha van ilyen).
- Ha van orvos, ápolónő vagy egyéb munka-egészségügyi személyzet, beszélj velük! Ha felkeresed háziorvosodat valamilyen problémával, tájékoztasd arról, hogy milyen munkát végzel.
- Beszélj a szüleiddel.
- Ha még tanuló vagy, beszélj a tanáraidal, vagy tájékoztasd a munkaszervezőt.
- Beszélj olyan felnőttekkel, akikben megbízol.
- Szükség esetén vedd fel a kapcsolatot a munkavédelmi felügyelettel, és tegyél panaszt.

Ismerd meg: információs források a fiatalokról és a munkahelyi biztonságról az alábbi címen: <http://ew2006.osha.eu.int/>; információ a különböző munkahelyeken meglévő egyes kockázatokról és veszélyekről a <http://osha.eu.int> címen; az információs források között megtalálható a nemzeti munkavédelmi hatóság, továbbá a szakszervezetek és szakmai szövetségek.

Hazai tájékoztató források:

- OMMF-honlap: www.ommf.gov.hu
- Nemzeti Fókuszpont-honlap: <http://hu.osha.eu.int>
- FMM-honlap: www.fmm.gov.hu
- Ingyenes telefonos tájékoztatás: (06-80) 204 292 (OMMF); (06-80) 204 264 (ÁNTSZ)

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tel.: (34) 944 79 43 60; fax: (34) 944 79 43 83
E-mail: information@osha.eu.int

© Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség. Sokszorosítás a forrás feltüntetésével engedélyezett. Printed in Belgium, 2006.

